

УДК 338.242.2

Гановський Василь Леонідович

*аспірант кафедри економічної теорії та конкурентної політики
Державного торговельно-економічного університету*

Hanovskyi Vasyl

*PhD student at the Department of Economics and Competition Policy
State University of Trade and Economics, Ukraine*

ORCID: 0000-0002-9897-7754

**МОДЕЛЮВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ РЕГУЛЯТОРІВ В
СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ РИНКІВ В УКРАЇНІ
MODELING INSTITUTIONAL INTERACTION BETWEEN
REGULATORS IN THE DIGITAL MARKET REGULATION SYSTEM
IN UKRAINE**

***Анотація.** Вступ. Цифрові ринки в Україні швидко набувають системного значення: вони поєднують мережеві ефекти, дані та алгоритмічні правила доступу, а отже створюють нові конфігурації ринкової влади. Першим кроком у створенні нової регуляторної рамки для цифрових ринків, безумовно має стати трансформація чинного законодавства, чи то шляхом прийняття окремого закону про цифрові ринки, чи шляхом внесення змін до існуючих актів. Проте, найскладнішим викликом для реалізації нових правил регулювання на практиці є відсутність чіткого розуміння розподілу функцій між органами державної влади, які потенційно будуть залучені до нової системи регулювання цифрових ринків в Україні. Саме тому доцільним є визначення чіткого переліку наглядових органів, що здійснюватимуть регуляторний процес на цифрових ринках та*

створення дієвого механізму їх взаємодії для забезпечення балансу влади та уникнення дублювання функцій.

Мета. Запропонувати дієву модель інституційної взаємодії регуляторів у системі регулювання цифрових ринків в Україні.

Методи дослідження. Серед основних застосованих методів є аналіз, синтез та узагальнення, порівняння, моделювання, індукція та дедукція, графічний метод.

Результати. Проведений аналіз чинного законодавства на предмет оцінки компетенції, повноважень та досвіду органів державної влади, що здійснюють регуляторний нагляд в Україні, як потенційних кандидатів на роль регуляторів на цифрових ринках. Здійснено порівняльний аналіз існуючих світових моделей інституційного забезпечення регулювання цифрових ринків та їх актуальності в українських реаліях. Запропоновано залучити до процесу регулювання в Україні три державних органи: Міністерство цифрової трансформації, Антимонопольний комітет України (АМКУ) та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК), як таких, що мають відповідний досвід та розуміння складності проблематики цифрових ринків. Розроблено інституційну модель взаємодії обраних органів та визначено перелік їх функцій відповідно до отриманих повноважень. Визначено порядок відповідальності учасників цифрових ринків за недотримання нових правил регулювання.

Перспективи. Подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на удосконалення запропонованої моделі шляхом оцінки ефективності взаємодії регуляторів на практиці з подальшими пропозиціями, щодо перегляду окремих механізмів та функцій відповідно до викликів та динамічних змін на цифрових ринках.

Ключові слова: регулювання, регуляторний орган, регульована платформа, цифрові ринки, інструменти ex-ante, інструменти ex-post.

Summary. *Introduction. Digital markets in Ukraine are rapidly gaining systemic importance: they combine network effects, data, and algorithmic access rules, thereby creating new configurations of market power. The first step in creating a new regulatory framework for digital markets should undoubtedly be the transformation of existing legislation, either by adopting a separate law on digital markets or by amending existing acts. However, the most difficult challenge for the implementation of new regulatory rules in practice is the lack of a clear understanding of the distribution of functions between government agencies that will potentially be involved in the new system of digital market regulation in Ukraine. That is why it is advisable to define a clear list of supervisory bodies that will carry out the regulatory process in digital markets and to create an effective mechanism for their interaction to ensure a balance of power and avoid duplication of functions.*

Purpose. Propose an effective model for institutional interaction between regulators in the digital markets regulation system in Ukraine.

Research methods. The main methods used include analysis, synthesis and generalization, comparison, modeling, induction and deduction, graphical.

Results. An analysis of current legislation was conducted to assess the competence, powers, and experience of state authorities exercising regulatory oversight in Ukraine as potential candidates for the role of regulators in digital markets. A comparative analysis of existing global models of institutional support for the regulation of digital markets and their relevance in the Ukrainian context was carried out. It was proposed to involve three state bodies in the regulatory process in Ukraine: the Ministry of Digital Transformation, the Antimonopoly Committee of Ukraine, and the National Commission for State Regulation in the Spheres of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum, and Postal

Services, as having the relevant experience and understanding of the complexity of digital market issues. An institutional model for interaction between the selected bodies has been developed and a list of their functions has been defined in accordance with the powers granted to them. The procedure for the liability of digital market participants for non-compliance with the new regulatory rules has been defined.

Discussion. Further scientific research should be aimed at improving the proposed model by assessing the effectiveness of regulators' interaction in practice, with subsequent proposals to revise certain mechanisms and functions in line with the challenges and dynamic changes in digital markets.

Key words: *regulation, regulatory authority, regulated platform, digital markets, ex-ante instruments, ex-post instruments.*

Постановка проблеми. Ефективне регулювання монопольної поведінки інформаційно-комунікаційних платформ потребує чіткої інституційної архітектури, яка забезпечує баланс між централізованим контролем і оперативним реагуванням на національному рівні. В умовах України, де ринок цифрових послуг характеризується високою концентрацією впливу кількох глобальних платформ та зростанням ролі національних гравців, ключовим завданням є створення узгодженої системи взаємодії між органами державної влади, що мають дотичні повноваження у сфері конкуренції, цифровізації та захисту прав користувачів. Така система повинна виключати дублювання функцій, запобігати регуляторним прогалинам і забезпечувати швидке застосування ex ante інструментів. Оптимальна модель має поєднувати чіткий розподіл компетенцій, визначені канали інформаційної взаємодії та спільні механізми моніторингу, що дозволить гарантувати однакові правила гри для всіх платформ, мінімізувати зловживання ринковою владою та сприяти розвитку конкурентного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Динамічне зростання цифрових ринків та складна природа їх феномену стала причиною широких змін в традиційному підході до регулювання монополій. Наслідком таких змін стало прийняття в різних юрисдикціях світу нового законодавства про цифрові ринки. Оскільки ex-ante регулювання саме по собі не є новим явищем, елементи якого впроваджувались в систему регулювання з кінця ХХ ст., наприклад Демзец-аукціон, проте в контексті цифрових ринків воно є відносно новим інструментом, а отже сучасна наукова дискусія здебільшого спрямована на оцінку ефективності вже існуючих моделей, а не створення нових. Наразі найбільше досліджень стосується ефективності DMA та Єврокомісії, яка здійснює нагляд на європейських цифрових ринках. Зокрема, Ж. Кремер (J. Cr  mer), Д. Дінієллі (D. Dinielli), П. Гайдгюс (P. Heidhues), Дж. Кімелман (G. Kimmelman), Дж. Монті (G. Monti), Р. Подзун (R. Podszun), М. Шніцер (M. Schnitzer), Ф. С. Мортон (F. S. Morton), А. де Стріль (A. de Streel) [1], М. Марінієлло (M. Mariniello) [2], Г. Скара (G. Skara), О. Мучолларі (O. Mu  collari), Б. Хайдіні (B. Hajdini) [3], Р. Бошек (R. Boscheck) [4] зазначають що ефективність нових правил в ЄС досить суперечлива з огляду на те, що DMA дозволяє вийти Єврокомісії (ЄК) за межі встановлених заборон за рахунок інструменту ринкових розслідувань. Такий підхід фактично дає можливість ЄК втручатись у роботу ринків і накладати заборон, спрямовані на усунення самого факту концентрації, а не конкретних порушень. Тому на їх думку, доцільно переглянути окремі положення DMA та чітко окреслити інструменти впливу ЄК, щоб уникнути розмитих трактувань для всіх учасників регуляторного процесу.

Не менш важливим питанням наукового дискурсу залишається імплементація та узгодження з чинним конкурентним законодавством країн-членів ЄС нових правил та взаємодії національних антимонопольних відомств з ЄК. Оскільки за своєю природою DMA має вищу силу ніж внутрішнє законодавство країн-членів, це може породжувати різного роду

конфлікти повноважень та обмежувати роль національних органів. Зокрема, на думку Й. Гофмана (J. Hoffmann), Л. Герман (L. Herrmann), Л. Кестлера (L. Kestler) [5] повноваження регуляторних органів централізуються на європейському рівні в ширшому обсязі, ніж це потенційно передбачалося європейським законодавцем, а отже це створює ризик ненавмисного надання привілеїв ЄК над наглядовими органами країн-учасниць та призводить до того, що національні положення, більше не застосовуються. Я. ван ден Бум (J. van den Boom) [6] зазначає, що неузгодженість національного законодавства з DMA створює ризик фрагментації, оскільки держави-члени можуть створити фрагментацію внутрішнього ринку через свої закони про конкуренцію. Ооб запобігти цьому, держави-члени мають запроваджувати додаткові правила лише в тому випадку, якщо вони є суто доповнюючими, у сферах, які не регулюються DMA, або коли більш суворі зобов'язання не загрожують гармонізуючим ефектам або ефективному застосуванню DMA. Як наслідок більш тісна співпраця у впровадженні сприяє створенню національних правил, які є доповнюючими в плані захищених правових інтересів, а також високому рівню співпраці та координації між ЄК та національними органами з питань конкуренції, що запобігає подвійній (або потрійній) відповідальності.

Попри широкий світовий дискурс, щодо впровадження нових правил регулювання на цифрових ринках та ефективності європейських інституційних механізмів, в контексті України дане питання знаходиться лише на рівні зацікавленості та декларативних заяв, зокрема АМКУ у своєму повідомленні «Конкуренція на цифрових ринках. Досвід інституційного розвитку та бачення майбутнього» [7], зазначає важливість даного питання та виявив бажання обмінюватись знаннями та досвідом із конкурентним відомствами світу. Проте, незважаючи на зацікавленість, наразі в країні відсутнє чітке бачення регуляторної рамки для цифрових

ринків, особливо в контексті того, які органи мають бути учасниками майбутнього регуляторного процесу.

Метою статті є запропонувати дієву модель інституційної взаємодії регуляторів у системі регулювання цифрових ринків в Україні.

Методи дослідження. Під час дослідження були використані наступні методи: аналіз (під час дослідження національного законодавства України у сфері регулювання), синтез та узагальнення (для обґрунтування компетенції та відповідного досвіду обраних органів державної влади для інституційної моделі регулювання в Україні), порівняння (під час аналізу міжнародного досвіду для обрання інституційної моделі), індукції та дедукції (для проектування механізму взаємодії наглядових органів у новій системі регулювання цифрових ринків), моделювання (для створення дієвої інституційної моделі взаємодії регуляторів з відповідним розподілом повноважень та функцій), графічний (для візуалізації механізму взаємодії між наглядовими органами, а саме рисунки).

Виклад основного матеріалу. Міжнародний досвід показує, що ключовими аспектами для впровадження ефективного механізму попереднього регулювання є правильно спроектована інституційна модель, яка включатиме: чіткий розподіл повноважень між органами; єдиний набір критеріїв для визначення регульованих платформ; постійний моніторинг і своєчасне застосування санкцій та коригувальних заходів.

Зарубіжні приклади показують різні моделі: в ЄС питанням регулювання цифрових ринків займається Єврокомісія; в Великій Британії – СМА, яке в свою чергу створило в своїй структурі спеціальний підрозділ Департамент з цифрових ринків (DMU); деякі країни (наприклад, Австралія) розглядає можливість спеціального цифрового регулятора. Вибір моделі вплине має важливе значення, оскільки впливатиме на ефективність тих чи інших регуляторних заходів. З одного боку новий орган зможе бути більш гнучким в підборі конкретних зобов'язань під кожну платформу, залучити

нових фахівців тощо, але потребує досить багато часу на становлення. З іншого боку АМКУ вже функціонує, але його доведеться суттєво реформувати, насамперед в контексті кваліфікації та, можливо, змінити внутрішню структуру, аби справлятися з новими задачами.

Якщо у сфері державних послуг, все очевидно, оскільки держава є водночас бенефіціаром та регулятором та може встановлювати правила з огляду на національні інтереси, то в комерційному середовищі це наразі відкрите питання. В Україні існує Антимонопольний комітет України (АМКУ), який, на перший погляд, є очевидним кандидатом на цю роль, проте цей орган відповідає за велику кількість галузей і на практиці АМКУ може бути досить важко вчасно та дієво реагувати на швидкі зміни в цифровому секторі. З моменту прийняття DMA у 2022 році в ЄС, держава досі немає чіткого розуміння, який орган повинен займатися розробкою плану чи рекомендацій, щодо імплементації окремих положень DMA до національного законодавства. З набуттям Україною статусу Кандидата в члени ЄС подібні заходи мають бути невід'ємною складовою загального плану, щодо гармонізації вітчизняного законодавства до вимог ЄС. Більш того перебування в статусі кандидата може бути досить тривалим і чекати поки DMA стане законодавчим інструментом для України є неефективною стратегією, ба більше ризикованою враховуючи всі виклики щодо цифрових ринків.

З публічних заяв, можна зробити висновок, що АМКУ усвідомлює актуальність тематики цифрових ринків та прогнозує подальше стрімке зростання ролі інформаційно-комунікаційних платформ в економіці. Проте, на даний момент АМКУ не має спеціального мандату на попереднє регулювання цифрових гігантів — його повноваження обмежуються стандартними інструментами ex-post. Впровадження ex-ante механізмів вимагатиме розширення компетенції Комітету або ж створення нового органу. З одного боку, АМКУ має багаторічний досвід регуляторних

практик, налагоджені зв'язки з європейськими колегами, і цілком логічно було б саме йому доручити нагляд за поведінкою платформ. З іншого боку, потрібна суттєва фахова і технічна підготовка: аналітики, економісти, ІТ-експерти, здатні відстежувати алгоритми та великі дані, розуміти бізнес-моделі Big Tech тощо. Наразі АМКУ бракує таких ресурсів, адже навіть у традиційних справах іноді відчувається дефіцит фахівців чи експертизи.

Створення дієвого механізму регулювання монополії інформаційно-комунікаційних платформ передбачає аналіз експертності та відповідного досвіду органів державної влади в сфері конкурентної політики. Чітке розуміння такого досвіду забезпечить розуміння наявних ресурсів в країні та убезпечить від розпорошування / дублювання функцій та потенційних необґрунтованих витрат під час створення інституційної моделі взаємодії усіх учасників регуляторного процесу на цифрових ринках.

Антимонопольний комітет України є державним органом зі спеціальним статусом, створеним для забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та сфері публічних закупівель. Статус, завдання і структура АМКУ визначені Законом України «Про Антимонопольний комітет України» [8]. Цей закон закріплює, що Комітет здійснює державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства та розвитком конкуренції. Базові повноваження та процедури реалізації конкурентної політики встановлені також профільним Законом «Про захист економічної конкуренції» [9], який визначає засади запобігання монополізації ринків, зловживання домінуючим становищем, антиконкурентних узгоджених дій тощо. Окрім того, діяльність Комітету охоплює сферу недобросовісної конкуренції та регулюється окремим Законом «Про захист від недобросовісної конкуренції» [10], що забороняє неправомірне використання ділової репутації, маніпуляції з інформацією (що є особливо актуальним на ринку онлайн-реклами) тощо. Таким чином, законодавча база закріплює за АМКУ роль основного учасника в

регуляторному процесі в Україні. Комітет підзвітний Верховній Раді, що гарантує певну незалежність його рішень.

Основним завданням АМКУ є контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема запобігання монополізму та зловживанням домінуючим становищем на ринку. Відповідно до профільного закону, АМКУ наділений широкими повноваженнями: він розслідує порушення антимонопольного законодавства, приймає обов'язкові для виконання рішення, звертається до суду в разі необхідності, а також проводить аналіз ринків. Закон прямо уповноважує Комітет проводити дослідження ринків, визначати межі товарного ринку та положення суб'єктів господарювання на ньому, в тому числі монопольне (домінуюче) становище компаній, із прийняттям відповідних рішень. Також Комітет має повноваження, щодо запобігання антиконкурентним узгодженим діям та контролю за концентраціями, що особливо актуально в контексті цифрових ринків.

Таким чином, АМКУ має експертизу і досвід у визначенні монополій та домінування на ринках, що логічно робить його одним із ключових органів для ідентифікації платформ із значною ринковою владою. Саме на базі цих повноважень АМКУ може встановлювати, чи займає певна платформа монопольне становище, і тим самим визначати її як об'єкт для спеціального регулювання в цифровому середовищі.

Досвід АМКУ, щодо державного контролю за монополіями, перш за все природними, базується на відповідності нормам та критеріям визначеним у законодавстві, які є сталими та чітко приписаними, з огляду на природу інформаційно-комунікаційних платформ механізм контролю має бути зміненим та адаптованим до складності та динаміки на цифрових ринках. Оскільки, на відміну, від природних монополій, для яких законом наперед визначено сфери діяльності (наприклад, транспортування газу чи електроенергії) і які суб'єкти в них підлягають регулюванню, статус

регульованої платформи не можна раз і назавжди зафіксувати в законі. По-перше, цифрові ринки дуже різноманітні та швидко змінюються, тому законодавчо перелічити всі можливі платформи або навіть види послуг, що потребують регулювання, неможливо. По-друге, ринкова сила в цифровому середовищі – явище динамічне: сьогодні компанія може домінувати, а за кілька років втратити вплив через появу нового конкурента чи технології. Тому визначення статусу регульованої платформи має здійснюватися в кожному конкретному випадку на основі актуальних даних, а не шляхом заздалегідь закріпленого переліку в законі.

Європейська практика це підтверджує: DMA встановлює лише критерії, а сам перелік платформ визначає регулятор і на постійній основі переглядає його. Зокрема, Єврокомісія може у будь-який момент переглянути чи скасувати рішення про призначення компанії гейткіпером при суттєвій зміні обставин, і принаймні раз на 3 роки проводить плановий перегляд статусу таких компаній. Більше того, щорічно аналізуються нові гравці цифрового ринку на предмет досягнення встановлених критеріїв. Цей гнучкий підхід убезпечує від ситуації, коли законодавство відстає від ринкової реальності, і дозволяє вчасно виявляти нових кандидатів на набуття статусу регульованих платформ на ринку та знімати статус із тих, хто втратив вплив. Таким чином, динамічність цифрових ринків вимагає динамічного регулювання, яке може забезпечити лише уповноважений орган із гнучкою процедурою, а не разова норма закону.

Підсумовуючи, Антимонопольний комітет України, як орган із мандатом на захист конкуренції, найбільше відповідає для функції державного контролю за цифровими ринками. Він має законні повноваження контролю за домінуванням, розвинену аналітичну базу для оцінки ринкової влади і досвід роботи з глобальними компаніями у різних сферах економіки. Динамічна природа цифрового сектору економіки вимагає регулярного перегляду статусу платформ – саме це може

забезпечити гнучка процедура під егідою АМКУ, на відміну від фіксованого законодавчого підходу. Залучення АМКУ до визначення та присвоєння статусу регульованої платформи забезпечить об'єктивність і ефективність: рішення ухвалюватимуться на основі відповідності пороговим значення, а не політичної доцільності, і переглядатимуться у разі змін. Комітет також матиме можливість вносити пропозиції, щодо перегляду критеріїв оцінки для присвоєння статусу регульованої платформи, тим самим забезпечуючи динамічність та своєчасність реакції на зміни.

Окрім АМКУ, в екосистемі є й інші гравці. Зокрема Міністерство цифрової трансформації наразі виступає драйвером цифрових реформ і ймовірно, цей орган і надалі координуватиме політику в сфері цифрової економіки. Важливу роль може відіграти секторний регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК), який має певний досвід в контексті ex-ante регулювання В Україні, а саме у визначенні постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг із значним ринковим впливом та в подальших регуляторних нагляді та заходів.

Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифра) було офіційно утворене та отримало свої повноваження згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 856 від 18 вересня 2019 року «Питання Міністерства цифрової трансформації» [11]. Цією постановою Уряд затвердив Положення про Мінцифру, що створило правові передумови для функціонування нового міністерства, визначивши його засади, цілі та принципи діяльності. Мінцифру визначено як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади з формування та реалізації державної політики у сфері цифрового розвитку. В подальшому Положення неодноразово доповнювалося, щоб охопити нові напрямки цифровізації. Зокрема, у квітні 2025 року Уряд вніс зміни до Положення, розширивши

мандат Мінцифри на сфери розвитку штучного інтелекту, напівпровідникових технологій, робототехніки та безпілотних систем (особливо для потреб оборони) [12].

Уряд також ухвалив низку документів, що окреслюють розвиток цифрового сектору на роки вперед. Приміром, наприкінці 2023 року була схвалена Стратегія розвитку сфери електронних комунікацій України до 2030 року, а разом з нею – детальний операційний план заходів на 2025–2027 роки для реалізації цієї Стратегії [13]. Подібні стратегічні акти визначають довгострокові цілі у розвитку цифрової інфраструктури, електронних сервісів, впровадженні інновацій та гармонізації з європейськими стандартами. Мінцифра відіграє ключову роль у виконанні цих стратегій та планів, що підкріплені її законодавчо визначеними повноваженнями. Завдяки поєднанню чіткої нормативної бази, практичного досвіду та стратегічного планування, на Міністерство цифрової трансформації фактично покладено реалізацію бачення «цифрової держави». Мінцифри виконує ряд функцій, серед яких: формування та реалізація державної політики у сфері цифрового розвитку; розвиток відкритих даних та національних електронних ресурсів; розвиток цифрової інфраструктури; координація ІТ-індустрії та електронної комерції; реалізація електронних та адміністративних послуг; розвиток та контроль електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації; координація загальнонаціональної цифрової програми.

Таким чином, Мінцифри є фактично модератором цифрового розвитку в Україні, реалізуючи політику розвитку багатьох галузей цифрової економіки та впровадження інновацій. Саме тому Міністерство має відповідати за стратегічний розвиток цифрових ринків, узгоджувати та координувати діяльність інших учасників регуляторного процесу в Україні.

НКЕК – це національний регуляторний орган України у сфері електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг

поштового зв'язку. Комісія має спеціальний статус центрального органу виконавчої влади, що гарантує її відносну незалежність; керівництво діяльністю здійснює Кабінет Міністрів України. НКЕК була утворена на базі попереднього регулятора (НКРЗІ) відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» [14]. Цей закон визначив правовий статус Комісії, її структуру (колегіальний орган із семи членів) і засади призначення керівництва. Він же проголосив наступництво НКЕК щодо попередніх функцій НКРЗІ, адаптувавши їх до нової нормативної бази.

Базовим галузевим актом, що визначає діяльність Комісії є Закон України «Про електронні комунікації» [15]. Цей закон впровадив сучасну рамку регулювання, замінивши застаріле законодавство про телекомунікації. Його головна мета – гармонізація з Європейським кодексом електронних комунікацій: стимулювання конкуренції, залучення інвестицій у мережі нового покоління, ефективне управління радіочастотним ресурсом і захист прав споживачів. Закон закріплює ключові принципи ЄС: технологічну нейтральність, загальну авторизацію для виходу на ринок замість ліцензування, а також ex ante регулювання операторів з істотною ринковою силою (SMP)

Відповідно до Закону про електронні комунікації, НКЕК виступає як національний регуляторний орган у галузі. У сферу його діяльності входять: регулювання ринку електронних комунікаційних послуг і мереж; забезпечення доступу та взаємоз'єднання мереж; розподіл і нагляд за використанням радіочастот; надання номерного ресурсу; захист прав споживачів послуг зв'язку тощо. Закон прямо покладає на регулятора завдання сприяння ефективній конкуренції на ринку електронних комунікацій. Для цього НКЕК наділена повноваженнями видавати обов'язкові рішення, правила, встановлювати тарифи в визначених

випадках, здійснювати нагляд (включно з перевітками операторів) і застосовувати санкції за порушення.

Окремо слід зазначити, що НКЕК є також органом ліцензування у сферах, де ліцензії збережено (наприклад, для користування радіочастотним спектром видаються ліцензії на конкурсній основі). У визначеній сфері Комісія діє як регулятор, наглядовий орган і орган санкцій одночасно. Її рішення є обов'язковими для учасників ринку, а контроль за їх виконанням забезпечується через механізми державного нагляду. За порушення вимог законів та рішень НКЕК можуть накладатися адміністративно-господарські штрафи – наприклад, за невиконання приписів регулятора або створення перешкод перевірці передбачено штраф до 0,3% доходу оператора, а за повторне порушення спеціальних обов'язків оператором зі значною ринковою силою – до 1% доходу на відповідному ринку.

Отже, законодавчо закріплено, що НКЕК відповідає за ex-ante регулювання ринків електронних комунікацій. На відміну від АМКУ, який втручається постфактум у разі порушень, НКЕК встановлює правила наперед, щоб попередити виникнення монопольних зловживань чи дискримінації в галузі зв'язку. Звичайно, це стосується передусім телекомунікаційної інфраструктури, але ефективна конкуренція на цьому рівні є критичною для цифрових ринків загалом, адже інформаційно-комунікаційні платформи базуються на мережах. Тому повноваження НКЕК можна розглядати як опосередковане регулювання умов функціонування цифрової економіки на рівні доступу і зв'язку.

В контексті створення дієвої моделі регулювання на цифрових ринках в Україні, насамперед, важливий досвід НКЕК в поредньому регулюванні. Відповідно до законодавства, регулятор проводить періодичні аналізи ринків електронних комунікацій (кожні 3–5 років) з метою виявлення операторів з значною ринковою силою (ЗРС/SMP). До сфери таких ринків можуть відноситись, наприклад, ринок послуг мобільного доступу до

інтернету, ринок фіксованого широкосмугового доступу тощо. Якщо за результатами аналізу НКЕК встановлює, що певний оператор має монопольну (домінуючу) позицію або діє колективна монополія, Комісія накладає спеціальні зобов'язання на такого оператора для недопущення зловживань.

Комісія відіграє вирішальну роль у забезпеченні міжмережевої взаємодії. Закон вимагає, щоб постачальники електронних комунікаційних послуг домовлялися про взаємоз'єднання їхніх мереж один з одним, забезпечуючи наскрізну з'єднаність абонентів. Якщо оператори не можуть досягти угоди, НКЕК має право втрутитись і зобов'язати їх укласти договір про взаємоз'єднання на справедливих умовах. Це критично, наприклад, для забезпечення того, щоб клієнти різних інтернет-провайдерів чи мобільних мереж могли безперешкодно обмінюватися даними. Особлива увага приділяється доступу до пасивної інфраструктури: кабельної каналізації, опор, колодязів, будинкових розподільчих мереж тощо. НКЕК встановлює правила доступу та граничні тарифи на користування такою інфраструктурою, якщо вона перебуває в руках монопольного власника. Досвід подібної практики, може стати у нагоді і на цифрових ринках, де платформа володіє ключовим ресурсом та виконує посередницьку функцію важливого шлюзу між користувачами.

Таким чином, роль НКЕК, як галузевого регулятора з досвідом ex-ante регулювання має стати однією із найважливіших у створенні моделі інституційної взаємодії органів державної влади в процесі регулювання монополії інформаційно-комунікаційних платформ.

Зважаючи на досвід вищезазначених органів, оптимальним рішенням для України буде розподіл функцій між Міністерством цифрової трансформації, АМКУ та НКЕК. Такий розподіл забезпечить баланс влади та створення системи стримування та противаг, де кожен орган відповідатиме за визначений напрямок при цьому не дублюватиме функцій

іншого органу. Подібна практика застосовується в Україні у сфері енергетики та телекомунікаційних послуг.

В галузі електроенергетики та газу в Україні склалася тристороння модель: Міністерство енергетики визначає державну політику та стратегію (наприклад, енергетичну стратегію, заходи з реформування ринку); НКРЕКП (національний регулятор енергетики і комунальних послуг) як незалежний орган здійснює регулювання – встановлює тарифи, ліцензійні умови, технічні стандарти та контролює діяльність природних монополій і учасників ринку; в той же час АМКУ стежить за конкуренцією, втручаючись ex post у випадках антиконкурентних дій, які виходять за межі повноважень НКРЕКП.

Наприклад, НКРЕКП може запровадити правила функціонування ринку електроенергії або обмежити цінові практики для запобігання зловживанням, але якщо велика енергокомпанія все ж зловживає домінуючим становищем чи вступає в змову – АМКУ відкриває справу та накладає штрафи чи надає обов'язкові для виконання рекомендації. Подібна схема була застосована на практиці, в попередні роки АМКУ активно втручався в ситуацію на енергоринку, даючи регулятору пропозиції для коригування правил гри. Показовим є випадок, коли АМКУ надав НКРЕКП обов'язкові рекомендації щодо зміни механізму фінансових гарантій на ринку електроенергії, які Комісія згодом імплементувала [16].

З іншого боку, АМКУ зберігає за собою право незалежно притягнути до відповідальності порушників навіть у регульованому секторі: зокрема, Комітет розглядає справи щодо зловживань енергетичних монопольних компаній (ДТЕК та ін.) паралельно і незалежно від дій профільного регулятора [17]. Це створює додатковий рівень контролю: якщо регулятор з тих чи інших причин не усуває проблему, антимонопольний орган може виправити ситуацію, і навпаки – рекомендації АМКУ допомагають

регулятору врахувати особливості конкурентного середовища при ухваленні рішень.

У секторі телекомунікацій діє схожа модель. Мінцифри формує політику у сфері зв'язку та цифрової трансформації, тоді як НКЕК виконує роль незалежного регулятора. НКЕК визначає операторів зі значним впливом на ринку (наприклад, великих операторів мобільного чи фіксованого зв'язку) і накладає на них *ex ante* зобов'язання: відкритий доступ до інфраструктури, регулювання тарифів на послуги доступу, вимоги щодо прозорості умов для абонентів тощо. Ці превентивні заходи покликані створити конкурентні умови навіть на ринках, схильних до монополізації (в силу ефекту мереж чи великого капіталу). АМКУ у сфері телекомунікацій діє як запобіжник від антиконкурентних дій, зокрема він може порушити справу, якщо наприклад, декілька операторів вступили в змову або домінуюча компанія зловживає становищем у спосіб, який не був предметом прямих правил НКЕК. На практиці НКЕК та АМКУ підтримують взаємодію, зокрема узгоджують методики аналізу ринків, консультуються щодо рішень, які можуть вплинути на конкуренцію та ін.

Таким чином, інституційна модель взаємодії усіх трьох учасників регуляторного процесу, перш за все повинна бути зрозумілою для платформ в контексті розподілу функцій між цими органами, особливо це стосується потенційного оскарження рішення, щодо набуття нами статусу регульованої. Модель інституційної взаємодії регуляторів в Україні наведена на рис. 1.

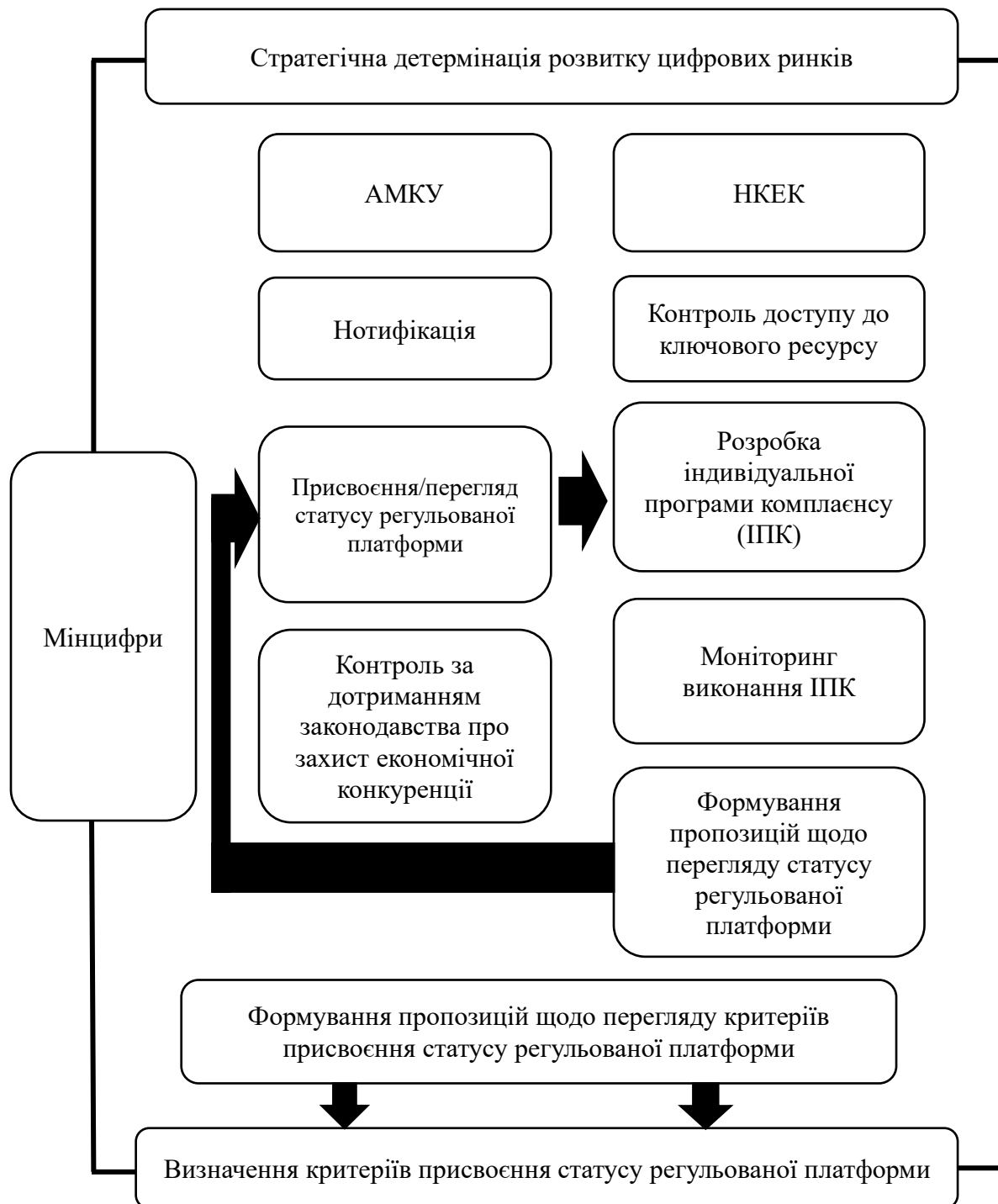

Рис. 1. Модель інституційної взаємодії регуляторів в Україні

Джерело: складено автором самостійно

Використовуючи досвід в енергетиці та телекомунікаціях, Міністерство цифрової трансформації має виконувати стратегічну та політико-нормативну роль. Зокрема на Міністерство буде покладено чотири основних напрямки діяльності: формування політики і стратегії, законодавчі ініціативи та гармонізація з ЄС, міжвідомча координація, стратегічні проекти та підтримка галузі. Воно формуватиме державну політику у цифровій сфері, розроблятиме стратегії розвитку цифрової економіки та ініціюватиме законодавчі зміни. Зокрема, Мінцифри зможе відповідати за адаптацію українського законодавства до норм ЄС (наприклад, імплементацію підходів DMA/DSA) та за загальну координацію державної цифрової стратегії. При цьому Міністерство виступатиме координатором між АМКУ та НКЕК, забезпечуючи взаємодію при формуванні правил для платформ, але воно не повинно втручатися у поточне регулювання окремих платформ. По суті воно встановлюватиме рамкові правила і пріоритети, забезпечуючи узгодження дій різних органів та представлятиме Україну на міжнародному рівні з питань цифрового розвитку. Таким чином, Мінцифри виконуватиме роль «архітектора» регуляторної системи: воно визначає, які критерії і норми мають бути закладені в регулювання, і спрямовує законодавчі зміни, тоді як безпосередній нагляд та контроль за дотриманням правил здійснюють АМКУ та НКЕК.

Антимонопольний комітет України (АМКУ) відіграє ключову роль у визначенні і стримуванні ринкової влади домінуючих гравців – ця функція аналогічна в усіх секторах (цифрові ринки не є виключенням). Роль АМКУ, як органу захисту економічної конкуренції полягатиме у: встановленні ринкової влади оператора платформи, наданні статусу регульованої платформи, визначенні критеріїв моніторингу утримання такої ринкової влади як передумови дії статусу регульованої платформи та контролі та протидії зловживанням з боку регульованих платформ як суб'єктів ринкової влади. Фактично АМКУ виконуватиме контролюючу та правоохоронні

функції. Але насамперед Комітет відповідатиме за процедуру нотифікацій платформ, які при досягненні встановлених порогів забор'язані повідомляти АМКУ про це, після чого Комітет передаватиме цю інформацію для внесення компанії до реєстру регульованих платформ. У випадку, якщо АМКУ матиме підозри, або ж отримає інформацію, що конкретна платформа досягла встановлених порогів, але не повідомила про це, Комітет на початковому етапі може ініціювати запит до платформи на надання нею інформації, щодо показників визначених у Законі. Якщо ж платформа надасть недостовірні дані, або ж відмовиться їх надавати, АМКУ зможе розпочати офіційне розслідування, щодо зловживань окремо взятої платформи.

Якщо платформа відповідатиме встановленим критеріям (досягне порогових показників ринкової влади), АМКУ офіційно присвоює їй статус регульованої платформи. Такий статус означає, що до платформи застосовуються спеціальні ex-ante зобов'язання та посилений нагляд з боку регулятора. Встановлення статусу відбувається прозоро і на основі доказового аналізу, щоб охопити саме ті платформи, які можуть суттєво впливати на конкуренцію. Комітет також визначатиме процедури моніторингу, за допомогою яких відстежується, чи продовжує оператор підтримувати свою ринкову владу на рівні, що обумовив надання статусу регульованої платформи. Це означає, що статус регульованої платформи не надається раз і назавжди, зокрема, якщо платформа втрачає ринкову силу (наприклад, з'являються сильні конкуренти або зменшується посередницька роль), АМКУ може переглянути або скасувати її регульований статус. Критерії такого перегляду наперед встановлені, і НКЕК, як галузевий регулятор, який займається постійним моніторингом може надавати рекомендації АМКУ, щодо перегляду статусу платформи, після такого повідомлення Комітет зможе ініціювати повторну нотифікацію та перегляд статусу платформи, з огляду на невідповідність встановленим критеріям.

Після визначення регульованих платформ їх слід внести до реєстру, оприлюдненого офіційно, наприклад, на сайті АМКУ. Це потрібно для прозорості та щоб усі зацікавлені сторони знали, хто саме підпадає під спеціальний нагляд. У ЄС перше рішення про визнання гейткіперів Єврокомісія прийняла через 6 місяців після набуття DMA чинності [18]. Україні, ймовірно, також знадобиться перехідний період: закон має запрацювати, компанії – подати дані, АМКУ – винести рішення. Тому, варто передбачити у законі строк (наприклад, 6-9 місяців) для початкового відбору та опублікування реєстру після набрання законом чинності, щоб процес не затягувався.

Контролююча функція АМКУ, насамперед полягає у тому, Комітет запобігає, виявляє і припиняє можливі зловживання з боку платформ. Навіть за наявності *ex ante* зобов'язань, АМКУ зберігає функцію *ex post* реагування – розслідування зловживань домінуючим становищем або антиконкурентних практик. Якщо платформа, яка має статус регульованої, зловживає своїм становищем (наприклад, надає преференції власним сервісам, дискримінує бізнес-користувачів чи перешкоджає конкуренції), АМКУ може розпочати справу про порушення законодавства про цифрові ринки.

Таким чином, вищезазначені критерії значною мірою узгоджуються з підходами ЄС, Німеччини та Великобританії. Спільна риса – поєднання гнучких кількісних і якісних показників при мінімізації потреби глибокого аналізу ринків для їх застосування. Це важливо, аби не зводити *ex ante* регулювання до тривалих процедур доказування, як у класичних справах про монополії. Натомість використовуються презумпції, якщо платформа велика і має багато користувачів – вона вважається здатною створювати вузькі місця на ринку і тому потребує додаткових зобов'язань.

Окрім цього, діяльність АМКУ на цифрових ринках буде тісно пов'язана із взаємодією з галузевим регулятором (НКЕК). На основі

повідомлень від НКЕК про поведінку платформи, Комітет прийматиме рішення про початок розслідувань або про перегляд статусу платформи. Таким чином, АМКУ виступає вищою інстанцією конкурентного контролю, що вступає в дію коли необхідні примусові заходи або офіційні рішення щодо статусу і санкцій для платформи.

Нові правила *ex ante* регулювання в Україні передбачатимуть, що НКЕК виступатиме безпосереднім регулятором, що здійснює постійний моніторинг поведінки регульованих платформ і контроль за виконанням ними передбачених правил. Якщо АМКУ визначає кого регулювати, то НКЕК визначає як саме відбувається регулювання на постійній основі.

Однією із найважливіших функцій покладених на НКЕК є постійний моніторинг поведінки платформ. НКЕК на постійній основі відстежуватиме діяльність операторів, які отримали статус регульованих платформ. Це включає збір і аналіз інформації про те, як платформа взаємодіє з користувачами, бізнес-партнерами, конкурентами.. Після того, як платформа отримала статус регульованої, на неї будуть покладені визначені зобов'язання *ex ante*, наприклад, не дискримінувати сторонніх продавців, забезпечувати інтероперабельність сервісів чи прозорість алгоритмів. НКЕК буде слідкувати за повсякденним виконанням цих правил, подібно до того, як НКРЕКП відстежує, чи дотримуються оператори мереж кодексів системи передачі та розподілу, правил ринку тощо. Такий нагляд запобігатиме порушенням ще до того, як вони стануть критичними. Таким чином, НКЕК діятиме проактивно, запобігаючи проблемним поведінковим моделям ще до втручання антимонопольного розслідування.

Кожна велика платформа має свої особливості бізнес-моделі, тому НКЕК, аналогічно до НКРЕКП, може впровадити практику індивідуальних планів дотримання правил. В енергетиці, наприклад, регулятор щорічно затверджує інвестиційні програми операторів систем, що фактично є дорожньою картою, як компанія покращить мережі, підвищить якість

послуг, усуне «вузькі місця». Для інформаційно-комунікаційних платформ можна застосувати подібний підхід, за якого після призначення ex ante зобов'язань платформа разом з регулятором розробляє спеціальну програму – перелік конкретних кроків і заходів, які вона виконає в зазначені строки, щоб відповідати новим правилам. Наприклад, якщо платформа зобов'язана забезпечити інтероперабельність з меншими сервісами, план може передбачати етапи відкриття API чи протоколів; якщо вимагається розділення даних, план опише впровадження технічних рішень для цього. НКЕК буде затверджувати ці плани та моніторити їх виконання, даючи тим самим компанії зрозумілу траєкторію до відповідності (аналогічно до поетапної реалізації нової моделі ринку електроенергії у 2019 році, що відбувалася за графіком під наглядом регулятора [19]). Таким чином, Комісія контролює виконання цього плану, регулярно перевіряючи прогрес і надаючи рекомендації чи вимоги щодо коригування дій платформи.

Одним із важливих аспектів регулювання є забезпечення недискримінаційного доступу до основних ресурсів або сервісів, що надає платформа, для інших учасників ринку. Наприклад, в енергетиці регулятор забезпечує рівний доступ до електричних мереж для всіх виробників та споживачів, де мережевий оператор не може відмовити у приєднанні чи встановити дискримінаційні умови транспортування енергії. Аналогічно, інформаційно-комунікаційна платформа володіє «ключовим ресурсом» – наприклад, маркетплейс контролює доступ продавців до покупців, а соцмережа контролює доступ розробників до своєї екосистеми. НКЕК має гарантувати, що умови доступу до цього ресурсу є недискримінаційними, прозорими і справедливими для всіх учасників ринку. Це може включати регулювання умов публікації додатків у домінуючому магазині, умов доступу сторонніх сервісів до платформи, чи умов розміщення товарів на великих маркетплейсах. Енергетичний аналог – вимога ТРА (third-party access) до мереж, закріплена в законі: кожен виробник електроенергії має

право на доступ до мереж за тарифами і правилами, встановленими регулятором [20]. У цифровому вимірі це перетворюється на вимогу, щоб регульована платформа надавала доступ до своєї цифрової інфраструктури на прозорих умовах для бізнес-користувачів і споживачів.

В енергетичній сфері НКРЕКП традиційно встановлює тарифи на послуги природних монополій (передача, розподіл, тощо) та слідує за якістю постачання (надійність електромереж, перерви в електропостачанні тощо). У випадку інформаційно-комунікаційних платформ пряме тарифне регулювання не може бути дієвим інструментом, адже більшість послуг для кінцевих користувачів безкоштовні, проте ціна і умови доступу для бізнес-сторони можуть вимагати контролю. Зокрема, НКЕК може аналізувати розмір комісій, які платформа стягує з продавців/розробників, або умови надання рекламних послуг, на предмет їх обґрунтованості та можливих дискримінацій. На Комісію також буде покладено оцінку якості послуг, що надає платформа, щоб умови використання чи доступ до інфраструктури були рівними для всіх і відповідали заявленим параметрам. НКЕК може вимагати від платформи оприлюднення цих даних, забезпечуючи контроль їх дотримання, тим самим запобігаючи експлуатації «вузьких місць» платформою для придушення конкуренції.

Як орган, що перебуває найближче до ринку, НКЕК повинен постійно аналізувати ефективність запроваджених правил і критеріїв. У разі зміни ринкових умов чи появи нових видів платформ Комісія готуватиме пропозиції щодо перегляду критеріїв віднесення платформи до регульованих. Наприклад, якщо певні важливі платформи залишаються поза регуляцією через занадто високі порогові значення, НКЕК може ініціювати зниження таких порогів або додати нові критерії (як-от рівень впливу на суміжні ринки, обсяг зібраних даних тощо). Ці пропозиції НКЕК направлятиме до Мінцифри та АМКУ для обговорення і, за необхідності, лобіювати внесення змін до законодавства чи нормативних актів.

Важливо також запровадити зрозумілу процедуру механізму скарг, за якою бізнес-користувачі або навіть споживачі могли б повідомити регулятору про те, що платформа не дотримується правил. Наприклад, продавець на маркетплейсі може поскаржитися, що його необґрунтовано прибрали з платформи або, що платформа ввела нову політику, яка його дискримінує. Такі скарги мають прийматися і розглядатися оперативно, будучи своєрідним аналогом звернень в антимонопольні органи, але з огляду на нові правила. Регулятор зможе використовувати скарги як підставу для перевірок. В цьому контексті також важливо, дотримання розподілу отримання таких скарг, ініціатори таких звернень повинні чітко розуміти, якщо скарга стосується недотримання конкретних правил встановлених регулятором НКЕК, то вона подається до Комісії, у випадку зловживань або ж усунення конкуренції – до АМКУ. Такий розподіл забезпечить компетентний розгляд поданої скарги і убезпечить її ініціатора від втрати часу та ресурсів, більш того за такого розподілу органи державної влади розглядатимуть звернення в межах своїх повноважень, не допускаючи плутанини та розпорошення функцій.

Попереджувальний нагляд ефективніший, коли регулятор не тільки карає, але й направляє компанії. Доцільно запровадити практику консультацій: регульовані платформи можуть звертатися до регулятора за роз'ясненнями, як виконувати ту чи іншу норму такий підхід узгоджуватиметься з вищезгаданою практикою індивідуальних планів дотримання правил. Також регулятор може повідомляти компанію про виявлені недоліки і давати шанс добровільно їх усунути (у певний строк) до застосування штрафів.

Якщо у процесі моніторингу НКЕК виявлятиме ознаки серйозного порушення з боку регульованої платформи зокрема, систематичне невиконання ex-ante зобов'язань, приховані практики обходу вимог або нові форми антиконкурентної поведінки – Комісія інформуватиме про це АМКУ.

НКЕК готує детальні матеріали спостережень і аналізу та надсилає рекомендацію до АМКУ відкрити справу про порушення конкурентного законодавства. Такий підхід спрямований на усунення антиконкурентних практик, проте він не вирішує проблеми недотримання встановлених НКЕК правил. В контексті енергетики для компанії, що порушила правила встановлені НКРЕКП, існує ризик втрати ліцензії. Оскільки на цифрових ринках ліцензії не передбачені, Комісія повинна запровадити механізм відповідальності для платформ, які недотримуються вимог. Оптимальним рішенням має стати – штраф у розмірі 10% від річного доходу платформи.

Таким чином забезпечується безперервність регуляторного процесу: НКЕК сигналізує про проблему, а АМКУ своїми повноваженнями притягає винних до відповідальності. Ця співпраця гарантує, що жодне зловживання не залишиться поза увагою – навіть те, що виходить за межі формальних ex ante правил, буде розслідуване в порядку антимонопольного законодавства.

Отже, інституційна модель регулювання цифрових ринків в Україні передбачатиме, що НКЕК – це операційний регулятор, який щоденно взаємодіє з інформаційно-комунікаційними платформами, слідує за їхньою поведінкою та забезпечує виконання ними правил гри. НКЕК як незалежний регулятор тісно взаємодіє з АМКУ, де: Комісія діє на випередження і в режимі реального часу, тоді як АМКУ втручається для юридичного врегулювання найскладніших випадків та санкціонування порушників.

Висновки. Підсумовуючи, інституційна реформа зводиться не стільки до створення нових органів, скільки до чіткого визначення ролей існуючих. Пропонована модель забезпечує оперативність запуску регулювання (залучені органи вже функціонують), відповідність європейським практикам і ефективне використання обмежених державних ресурсів. Чіткий розподіл функцій між Мінцифри, АМКУ та НКЕК створить умови за яких буде дотримано баланс влади схожий до практик, що діють в природно-монопольних галузях. Такий підхід забезпечить об'єктивність за рахунок

системи стримувань та противаг, що позитивно вплине на конкурентне середовище на цифрових ринках.

Література

1. Crémer, J, Dinielli, D, Heidhues, P, Kimmelman, G, Monti, G, Podszun, R, Schnitzer, M, Morton, F S & de Streel, A (2023). Enforcing the Digital Markets Act : Institutional choices, compliance, and antitrust', *Journal of Antitrust Enforcement*, vol. 11 (3), 315-349.
2. Mariniello, M. (2025). Efficiency and distribution in the European Union's digital deregulation push. Policy Brief 31/2025, Bruegel.
3. Skara, G., Muçollari, O., & Hajdini, B. (2024). Adapting the Competition Policy for the Digital Age: Assessing the EU's Approach. *Laws*, 13(5), 64.
4. Boscheck, R. (2024). The EU's digital markets act: Regulatory reform, relapse or reversal?, *Sciendo*, Warsaw, Vol. 59, Iss. 3, pp. 154-159.
5. Hoffmann, J., Herrmann, L., Kestler, L. (2022) Gatekeeper's Potential Privilege – the Need to Limit DMA Centralisation Max Planck Institute for Innovation & Competition Research Paper No. 23-01.
6. van den Boom, J. (2023). What does the Digital Markets Act harmonize?– exploring interactions between the DMA and national competition laws, *European Competition Journal*, 19:1, 57-85
7. Конкуренція на цифрових ринках. Досвід інституційного розвитку та бачення майбутнього. URL: <https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rinkah-dosvid-institucijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo> (дата звернення: 11.11.2025).
8. Про Антимонопольний комітет: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

9. Про захист економічної конкуренції: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

10. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

11. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова КМУ про. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

12. Уряд розширює повноваження Мінцифри: нова постанова про робототехніку, III та напівпровідникові технології. URL: <https://is.gd/RH6L72> (дата звернення: 14.11.2025).

13. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку сфери електронних комунікацій України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

14. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

15. Про електронні комунікації: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення: 16.11.2025).

16. НКРЕКП VS АМКУ – хто має визначати правила гри на ринку електроенергії? URL: <https://is.gd/Z3H9Zh> (дата звернення: 19.11.2025).

17. АМКУ може розглянути справу проти ДТЕК без участі НКРЕКП. URL: <https://is.gd/cT7NHZ> (дата звернення: 10.11.2025).

18. Digital Markets Act: Ensuring fair and open digital markets. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/qanda_20_2349/QANDA_20_2349_EN.pdf (дата звернення: 16.11.2025).

19. Про новий ринок електроенергії в Україні. URL: <https://is.gd/ZWSh5T> (дата звернення: 19.11.2025).

20. Про затвердження Правил надання доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики: Постанова КМУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/853-2018-п> (дата звернення: 16.11.2025).

References

1. Crémer, J, Dinielli, D, Heidhues, P, Kimmelman, G, Monti, G, Podszun, R, Schnitzer, M, Morton, F S & de Streel, A (2023). Enforcing the Digital Markets Act : Institutional choices, compliance, and antitrust', Journal of Antitrust Enforcement, vol. 11 (3), 315-349.

2. Mariniello, M. (2025). Efficiency and distribution in the European Union's digital deregulation push. Policy Brief 31/2025, Bruegel.

3. Skara, G., Muçollari, O., & Hajdini, B. (2024). Adapting the Competition Policy for the Digital Age: Assessing the EU's Approach. Laws, 13(5), 64.

4. Boscheck, R. (2024). The EU's digital markets act: Regulatory reform, relapse or reversal?, Sciendo, Warsaw, Vol. 59, Iss. 3, pp. 154-159.

5. Hoffmann, J., Herrmann, L., Kestler, L. (2022) Gatekeeper's Potential Privilege – the Need to Limit DMA Centralisation Max Planck Institute for Innovation & Competition Research Paper No. 23-01.

6. van den Boom, J. (2023). What does the Digital Markets Act harmonize?– exploring interactions between the DMA and national competition laws, European Competition Journal, 19:1, 57-85

7. Antimonopoly Committee of Ukraine. Competition in Digital Markets: Institutional Development Experience and a Vision for the Future. URL:

<https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rinkah-dosvid-institucijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo>

8. Law of Ukraine "On the Antimonopoly Committee of Ukraine". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>

9. Law of Ukraine "On Protection of Economic Competition". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

10. Law of Ukraine "On Protection Against Unfair Competition". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Cabinet of Ministers of Ukraine. Resolution "Issues of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>

12. The Government Expands the Powers of the Ministry of Digital Transformation: a New Resolution on Robotics, AI and Semiconductor Technologies. URL: <https://is.gd/RH6L72>

13. Cabinet of Ministers of Ukraine. Order "On Approval of the Strategy for the Development of the Electronic Communications Sector of Ukraine until 2030 and the Operational Action Plan for 2025–2027". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2025-%D1%80#Text>

14. Law of Ukraine "On the National Commission for the State Regulation of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum and Postal Services". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#Text>

15. Law of Ukraine "On Electronic Communications." URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>

16. NEURC vs AMCU – Who Should Set the Rules of the Electricity Market? URL: <https://is.gd/Z3H9Zh>

17. AMCU may consider a case against DTEK without the participation of NEURC. Ukrainian Energy. URL: <https://is.gd/cT7NHZ>

18. Digital Markets Act: Ensuring fair and open digital markets. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/qanda_20_2349/QANDA_20_2349_EN.pdf

19. On the New Electricity Market in Ukraine. URL: <https://is.gd/ZWSh5T>

20. Cabinet of Ministers of Ukraine. Resolution "On Approval of the Rules for Access to the Infrastructure of an Electric Power Facility," URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/853-2018-п>